

Anotace

Předkládaná dizertační práce představuje etnografickou rekonstrukcí světa, ustavovaného v období reálného socialismu v Československu hazardními hráči.

Přestože tento svět patří minulosti, vyžádala si etnografickou, a nikoli historickou, perspektivu sama povaha referenční reality: ta nevytváří pramenné stopy, které jsou pro historika nezbytné. Tím více však hrozí, že jeden ze svérázných světů se navždy utopí v minulosti, aniž by jehož popis mohl přispět k osvětlení sociálního konfliktu zvolené doby. Studie se staví za uznání rovnocennosti disparátních dějinných předmětů, a tím zpochybňuje instituci “marginálie”. Zkoumaný svět představuje jako ten, který povstává ze specifických organizujících principů a řídí se specifickou logikou; svět slabých, kteří se tváří v tvář přemoci okolního systému originálním způsobem pokoušeli stát silnějšími a jako aktéři konali v nevyřčeném přesvědčení, že v něm svou autonomii hájí lépe, než by ji hájili jinde. Výrazným rysem práce je zvolená metodologie: vzhledem k vývoji etnografie od kabinetního bádání přes zúčastněné pozorování k soudobým pracem vyznávajícím pozorovatelskou účast jde v naznačeném směru ještě dále – je to dáno skutečností, že autor vstupoval do svého terénu, kde strávil 22 let, jako aktér. Tedy nikoli jako etnograf s metodologickou rozvahou týkající se toho, jak navštívený svět přiblížit a současně udržet iluzi účastníka a pozorovatele zároveň. *Involvement* aktéra byl úplný, a teprve následně čelil úkolu pokusit se, jako etnograf, o pozastavení času, “jeku a zuření” aktérského konání, tedy o *detachment*. Tento metodologický experiment vyžaduje i odpovídající způsob reprezentace, která vychází z přiznaného a důsledně uplatňovaného dvojího typu narace: na jedné straně “příběh zevnitř” zachycuje aktérskou perspektivu v jejím jazyce, na druhé straně “příběh zvenčí” nabízí pro stejné narace konceptuální a teoretické uchopení. Tímto se tento experiment dotýká nejzazších hran věčné průrvy mezi sociálními světy a diskurzy o nich, mezi dvěma logickými formami, z nichž jedna organizuje aktérské chování a druhá jejich poznávání.